

การทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาแก่นักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม

นางสาววรรณา สุติวิจิตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-592-8

013135

1720740X

An Experiment of Teaching Morality By
Using Faith Enrichment Approach To
PrathomSuksa Three Students

Miss Wanna Sutivijit

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาแก่นักเรียนชั้น
   ประถมศึกษาปีที่สาม
โดย   นางสาววรรณฯ สุตินิจิตร
ภาควิชา   ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา เขมมณี)

.....
.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์)

.....
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาแก่นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม

ชื่อนิสิต นางสาววรรณฯ สุติวิจิตร

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

ภาควิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา 2526

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาตามแนว
พุทธวิธีแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม และเพื่อเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม ที่ครูสอนตามแผนการสอนปกติและที่ครูสอนด้วยการ
สร้างศรัทธา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแผนการ
สอนจำนวน 5 เรื่อง เรื่องละ 8 ข้อ รวม 40 ข้อ มีเรื่องการทำใจให้สงบมีสมาธิ มี
ระดับความยาก 0.45-0.65 อำนาจจำแนก 0.37-0.63 เรื่องความมีระเบียบวินัย
มีระดับความยาก 0.40-0.80 อำนาจจำแนก 0.40-0.70 เรื่องการตรงต่อเวลา
มีระดับความยาก 0.57-0.83 อำนาจจำแนก 0.20-0.53 เรื่องความอดทนอดกลั้น
มีระดับความยาก 0.43-0.80 อำนาจจำแนก 0.40-0.60 เรื่องการรู้จักความพอดี
มีระดับความยาก 0.53-0.77 อำนาจจำแนก 0.37-0.62 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง
ของแบบสอบ 0.88

2. แผนการสอน 5 แผน ที่ได้ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีการวิจัย

ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องละ 30 คน รวม 60 คน ผู้วิจัยได้ทดลองสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง โดยสอนห้องเรียนละ 4½ คาบต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ แล้วนำแบบสอบถามวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมมาวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ครูสอนตามแผนการสอนปกติและที่ครูสอนโดยการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนปกติ และนักเรียนที่เรียนตามแผนการสอน โดยการสร้างศรัทธามีการเรียนรู้โดยมีขณิก เลขคณิตคะแนนหลังสอนสูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   An Experiment of Teaching Morality by Using
Faith Enrichment Approach to Prathom Suksa
Three Students

Name   Miss Wanna Sutivijit

Thesis Advisor   Professor Sumon Amornvivat

Department   Elementary Education

Academic Year   1983

Abstract

The purposes of this study were to experiment teaching morality by using faith enrichment approach to prathom sukka three students and to compare the moral concepts of prathom sukka three students taught by ordinary plan and faith enrichment plan.

Instruments

1. Moral concept tests were constructed by the researcher from five topics of lesson plans. Each topic consisted of 8 questions. On the topic of concentration, the level of difficulty was between 0.45 - 0.65 with a discrimination power of 0.37 - 0.63, for self discipline topic, the figures were 0.40 - 0.80, 0.40 - 0.70, for punctuality, the figures were 0.57 - 0.83, 0.20 - 0.53, for endurance, the figures were 0.43 - 0.80, 0.40 - 0.60 and for moderation topic, the figures were 0.53 - 0.77, 0.37 - 0.62. A reliability coefficient was 0.88.

2. Five lesson plans were improved by experts.

Procedure

The sample were two groups of the students of Kasetsart University Demonstration School. There were 30 students in each group. The researcher had experimented teaching in both classrooms. The researcher taught each class 4½ periods per week (20 minutes per period) for five weeks. The statistical method for data analysis was the t-test.

Results

1. The result of this study indicated that the moral concepts of the students taught by ordinary plan and by faith enrichment plan were significantly different at the .05 level.
2. The arithmetic mean of the post-test of the students taught by ordinary plan and by faith enrichment plan were higher than pre-test at the significant of .05 level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ที่ได้เมตตาจัดให้ "ทฤษฎีการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี" ซึ่งผู้วิจัย ได้ยึดเป็นแนวทฤษฎีพื้นฐานในการทำวิจัยครั้งนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เพราะ ความเป็นกัลยาณมิตรอย่างเลิศ จากศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ที่ได้ให้กำลังใจ คำปรึกษา ข้อคิด ข้อเสนอแนะ การตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนผู้วิจัยเกิดกำลังใจ และมุ่งมั่นจะงานวิจัยสำเร็จลงได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจนมีอาจจะกล่าวคำ ไตมาเปรียบได้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และความกรุณาในครั้งนี้ ผู้วิจัย จะขอระลึกตลอดไป

นอกเหนือไปจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไข เครื่องมือวิจัย อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ประจำชั้นโรงเรียน สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือ คณาจารย์และนักเรียน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ที่ให้ความสะดวกอย่าง เป็นกันเองในการ ใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แคมมณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาใน การทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของบุคคลที่กล่าวนาม และอ้างถึงเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณและขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ท้ายสุดนี้ ขอระลึกถึงพระคุณของคุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ให้กำลังใจสนับสนุน และช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อดกมลเบื้องต้น เกี่ยวกับการวิจัย.....	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ความจำกัดของการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	10
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของจริยศึกษา.....	11
รูปแบบการสอนจริยศึกษาในปัจจุบัน.....	14
การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนจริยศึกษา.....	27
วิธีสอนตามแนวพุทธวิธี.....	29
พุทธวิธีในการสอน.....	29
วิธีสอนต่าง ๆ ตามแนวพุทธวิธี.....	33

บทที่	หน้า
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	
การสร้างศรีทธาตามแนวพุทธวิธี.....	39
ความหมายและความสำคัญของศรีทธา.....	45
องค์ประกอบการสร้างศรีทธาตามแนวพุทธวิธี.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
ตัวอย่างประชากร.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	89
ประวัติผู้วิจัย.....	264

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. ระดับความยาก และอำนาจจำแนกของแบบสอบ	62
2. ผลการเรียนรู้ทุกวิชาในภาคต้น ของตัวอย่างประชากร	63
3. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมหลังทำการสอน ระหว่างกลุ่มที่ครูสอนตามแผนการสอนปกติ และที่ครูสอนโดย การสร้างศรัทธา	66
4. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของกลุ่มที่เรียน โดยใช้แผนการสอนปกติ ระหว่างก่อนทำการสอนและหลัง ทำการสอน	67
5. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสร้างศรัทธา ระหว่างก่อนทำการสอนและหลังทำ การสอน	68
6. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมก่อนทำการสอน ระหว่างกลุ่มที่ครูสอนตามแผนการสอนปกติและที่ครูสอนโดย การสร้างศรัทธา	230
7. การประเมินตนเอง เกี่ยวกับความรู้สึกต่อการเรียนการสอน และอาจารย์ผู้สอนจริยศึกษาของกลุ่มนักเรียนที่ครูสอนโดยการ สร้างศรัทธา	231
8. นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการสอนปกติ และนักเรียน กลุ่มที่เรียนโดยการสร้างศรัทธา จำแนกตามพฤติกรรมที่ ยังต้องแก้ไข	236

ตารางที่

หน้า

๑.	การประเมินตนเอง เกี่ยวกับคุณธรรมที่นำไปปฏิบัติจริงของ กลุ่มที่ครูสอนตามแผนการสอนปกติ และกลุ่มที่ครูสอนโดยการ สร้างศรัทธา.....	238
10.	การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยอาจารย์ประจำชั้นของ กลุ่มที่ครูสอนตามแผนการสอนปกติ และกลุ่มที่ครูสอนโดยการ สร้างศรัทธา.....	241
11.	แสดงระดับความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ.....	242

คุนยวิทยทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย